

DZIELENIE SIĘ WIEDZĄ

I DOŚWIADCZENIEM

(prowadzenie warsztatów i lekcji otwartych)

W ramach doskonalenia własnego warsztatu pracy ukończyłam następujące kursy:

- **"Terapia pedagogiczna z elementami logopedii"**, który uzupełnił moje wiadomości z zakresu terapii i prowadzenia zajęć z uczniami mającymi trudności w mowie;
- **"Tworzenie programów i materiałów dydaktycznych"**, z którego wiadomości wykorzystałam już podczas opracowywania zestawu edukacyjnego "Słoneczna szkoła" do nauczania zintegrowanego;
- **"Praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych w szkole podstawowej"**
Poprzez ukończenie kursu poszerzyłam wiedzę z zakresu pracy z uczniem zdolnym oraz z uczniem z zaburzeniami. Poznałam metody postępowania dydaktycznego w zakresie terapii pedagogicznej. Uzyskane wiadomości wykorzystałam szczególnie podczas pracy indywidualnej z uczennicą z Zespołem Downa i dwiema uczennicami szczególnie zdolnymi.
- **"Wykorzystanie komputera w nauczaniu zintegrowanym"**
Kurs ten pozwolił mi urozmaicić pracę z dziećmi, udoskonalić własny warsztat pracy oraz poprowadzić zajęcia w grupie "Mały grafik", zajmującej się projektowaniem dyplomów, zaproszeń, podziękowań na potrzeby naszej szkoły.

Wszystkie ukończone przeze mnie formy doskonalenia wyposażyły mnie w wiedzę i umiejętności, które wykorzystałam podczas zajęć otwartych i warsztatów metodycznych organizowanych dla nauczycieli.

W ramach dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z innymi pracownikami szkoły, prowadziłam warsztaty metodyczne na temat:

- **"Ocena i wybór podręcznika"**
- **"Drama jako forma rozwoju ekspresji językowej, emocjonalnej i ruchowej"**
- **"Wychowanie komunikacyjne"**

Zajęcia te prowadziłam we współpracy z:

- **Podkarpackim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Rzeszowie, Oddział w Tarnobrzegu**
- **Oficyną Wydawniczą "Graf-Punkt" z Warszawy**

Warsztaty odbywały się:

- **w szkole, w której pracuję, a więc w Społecznej Szkole Podstawowej nr 1 w Tarnobrzegu**

- **w szkołach podstawowych na terenie województwa podkarpackiego** (we współpracy z PODN)
- **w szkołach na terenie kraju** (we współpracy z Oficyną Wydawniczą "Graf-Punkt")

W związku z dużą ilością pojawiających się na rynku podręczników, szczególnie dla uczniów wieku wczesnoszkolnego nauczyciele zaczęli odczuwać trudności przy podjęciu decyzji co do wyboru odpowiedniego podręcznika. Odpowiadając na ich potrzeby PODN w Rzeszowie, oddział w Tarnobrzegu rozpoczął organizowanie cyklu spotkań omawiających ten problem. Zostałam zaproszona do współpracy.

Korzystając z wiedzy podczas redagowania zestawu edukacyjnego "Słoneczna szkoła" oraz ukończonych kursów:

- **"Projektowanie i tworzenie materiałów dydaktycznych"**, PODN, marzec 2000;
- **"Tworzenie programów i materiałów dydaktycznych"**, PODN, czerwiec 2001,

dzieliłam się wiedzą i umiejętnościami w zakresie wyboru podręcznika.

Prowadziłam warsztaty metodyczne, nt. "Ocena i wybór podręcznika" w szkole, w której pracuję i na terenie całego województwa podkarpackiego.

Nauczyciele poznawali zasady budowy podręcznika, znaczenie materiału graficznego i ilustracyjnego wieku wczesnoszkolnego.

W wyniku tych spotkań następowało także opracowanie **narzędzi badawczych**, ułatwiających dokonanie wyboru podręcznika.

Podczas odbywania warsztatów kierowałam uwagę nauczycieli na podstawowe **funkcje, jakie powinien spełniać dobry podręcznik**, a więc:

- **Informacyjną** (*Umożliwia zdobycie informacji ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy z zakresu treści programowych*).
- **Motywacyjną** (*prezentuje treści w atrakcyjny dla odbiorcy sposób*).
- **Ćwiczeniową** (*udostępnia zestaw różnorodnych ćwiczeń, umożliwiających samodzielną pracę oraz doświadczenie, analizowanie i samodzielne wnioskowanie przez uczniów o różnym poziomie intelektualnym i umiejętnościowym*).
- **Transformacyjną lub aplikacyjną** (*daje możliwości wykorzystania zdobytych wiadomości i umiejętności w życiu ucznia*).
- **Kontrolno-korektywną** (*posiada zestaw pytań i problemów ułatwiających powtórzenie i utrwalenie materiału oraz autoewaluację*).
- **Samokształceniową** (*proponuje dodatkowe ścieżki zdobywania informacji, podaje źródła i dodatkowe formy aktywności*).

Należy sobie również zadać pytania natury merytorycznej dotyczące wybranego podręcznika:

- *Czy nadrzędną wartością dla podręcznika jest dziecko, jego rozwój i potrzeby?*
- *Czy wyraźnie widać podmiotowe podejście do ucznia?*
- *Czy zakres treści podręcznika jest zbieżny z programem nauczania?*
- *Czy obok podawania wiadomości zwraca uwagę na kształtowanie umiejętności?*
- *Czy obiektywnie przedstawia fakty?*
- *Czy jego język jest komunikatywny?*
- *Czy zachowane są właściwe proporcje między funkcją informacyjną a ćwiczeniową?*
- *Czy oferta obejmuje rozwój wszystkich sfer osobowości nie tylko intelektualnej (m. in. wyobraźni)?*
- *Czy oprócz poleceń i pytań proponuje również zadania i sytuacje dydaktyczne pobudzające wielokierunkową aktywność ucznia: tworzenie, poszukiwanie, przeprowadzanie badań, doświadczeń, ocenianie dokonywanie wyboru...?*
- *Czy respektuje zmiany jakie pociąga za sobą współczesna cywilizacja?*
- *Czy wzbudza motywację do samodzielnego uczenia się?*
- *Czy zakres wiadomości szczegółowych nie wpływa ujemnie na motywację do nauki?*
- *Czy uwzględnia korelację międzyprzedmiotową?*
- *Czy pozwala na pracę zróżnicowaną, zindywidualizowaną?*
- *Czy do podręcznika opracowano przewodnik metodyczny?*

W trakcie przeprowadzania warsztatów zwróciłam także uwagę na **funkcje obrazu**, ilustracji podczas wyboru podręcznika. Są one niezmiernie ważne szczególnie dla uczniów klas początkowych.

Obraz i ilustracje:

- aktywizują wiedzę uprzednio nabytą,
- wyjaśniają,
- uzupełniają,
- komentują,
- zastępują skomplikowane instrukcje i opisy,
- informują o realiach życia - o wyglądzie osób, o ich otoczeniu, zainteresowaniach, itp.,
- przedstawiają charakterystyczne krajobrazy i budowle, elementy obcej tradycji oraz kultury,
- reprezentują przedmioty codziennego użytku i symbole, których rozpoznawanie jest niezbędne do życia,

- przedstawiają związane ze sposobem przekazywania informacji pisemnej -listy, zaproszenia, pisma oficjalne,
- oddziałują na emocje: bawią, śmieszają, intrygują, smucą poruszają, wywołują sprzeciw,
- rozwijają wyobraźnię,
- pobudzają kreatywność,
- kształtują wrażliwość i potrzeby estetyczne,
- uczą o rodzaju form plastycznych,
- uczą o zastosowaniu sztuki dla celów użytkowych,
- i wiele innych funkcji...

W trakcie przeprowadzania warsztatów zachęcałam również nauczycieli do tworzenia własnych materiałów dydaktycznych. Wspierałam działania innowacyjne pedagogów.

Wyróżnieniem było dla mnie prowadzenie wykłady w Bibliotece Narodowej w Warszawie z udziałem prof. dr. hab. Czesława Kupisiewicza oraz w Kielcach w Wyższej Szkole Pedagogicznej warsztatów z udziałem prof. dr. hab. Ryszarda Więckiego.

Na zaproszenie PODN w Rzeszowie, oddział w Tarnobrzegu **prowadziłam także warsztaty metodyczna w oparciu o własne publikacje:**

- *"Drama jako forma rozboju ekspresji językowej, emocjonalnej i ruchowej";*
- *"Wychowanie komunikacyjne".*

Publikacje te były wznawiane przez PODN już kilkakrotnie, ze względu na duże zainteresowanie nauczycieli, a co się z tym wiąże, wyczerpania nakładu.

Odpowiadając na potrzeby nauczycieli PODN w Rzeszowie, oddział w Tarnobrzegu zorganizował w związku z tym warsztaty tematyczne. Podczas zajęć prowadzonych w różnych szkołach woj. Podkarpackiego z "Drama jako..." dzieliłam się z nauczycielami zdobytą wiedzą i doświadczeniem. Zapoznałam z klasyfikacją i technikami dramy. Wykonywaliśmy ćwiczenia przybliżające poszczególne techniki, np. rozmowę, wywiad, etiudy pantomimiczne, improwizacji, inscenizacje, rzeźby, żywy obraz. Wykonywaliśmy także ćwiczenia intonacyjne, ruchowe, mimiczne, gry z wyobrażonymi przedmiotami, w wyobrażonych sytuacjach, przestrzeni i inne formy artystyczne, np., tworzenie melodii do tekstu, malowanie obrazu słowami.

Warsztaty prowadzone w szkołach z "Drama jako..." przebiegały w bardzo miłej atmosferze w trakcie ich trwania powstało wiele materiałów, głównie scenariuszy, które mogłyby służyć nauczycielom w ich pracy z dziećmi w klasach I - III. Scenariusze zawierały realizację wybranych lektur, wierszy, opowiadań. Dlatego też po odpowiednie "obróbce" przekazywałam je nauczycielom ze szkół, w których prowadziłam kolejne warsztaty. Na pewno

będą stanowiły pomoc w ich dalszej pracy dydaktycznej.

Kolejne warsztaty prowadzone przeze mnie w szkołach województwa podkarpackiego na zlecenie PODN w Rzeszowie, oddział w Tarnobrzegu dotyczyło **wychowania komunikacyjnego**.

Ogólnym celem prowadzenia przez nauczycieli edukacji komunikacyjno-drogowej jest przygotowanie ucznia do samodzielnego uczestnictwa w ruchu drogowym jako pieszego, pasażera, rowerzysty przez praktyczne wdrożenie do rozumienia przestrzegania podstawowych zasad. Treści edukacji komunikacyjno-drogowej powinny przewijać się w trakcie wszystkich rodzajów kształcenia w nauczaniu zintegrowanym.

Podczas prowadzonych warsztatów podzieliłam się z nauczycielami wiedzą z zakresu podstawowych form edukacji uczniów do bezpiecznego i kulturalnego uczestnictwa w ruchu drogowym. Są to np., zabawy, gry, wycieczki, spacer, spotkania, konkursy, inscenizacje.

W trakcie trwania zajęć powstało wiele materiałów mogących służyć do realizacji tego zagadnienia w szkołach. Podobnie jak i podczas warsztatów z "Drama jako..." materiały te opracowałam i przekazałam innym nauczycielom na kolejnych prowadzonych przeze mnie zajęciach.

W trakcie współpracy z PODN otrzymywałam sygnały o chęci uczestnictwa w takich zajęciach nauczycieli z okolicznych miejscowości nie wchodzących w skład naszego województwa. Dzięki współpracy z Oficyną Wydawniczą "Graf-Punkt" z Warszawy prowadziłam warsztaty na w/w tematy na terenie niemalże całego kraju. Miałam więc możliwość dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem z szerszym kręgiem nauczycieli nauczania zintegrowanego.

Obecnie, przed kolejnym wznowieniem moich publikacji, zamierzam poszerzyć je o wypracowane pod moim kierunkiem, w czasie warsztatów metodycznych propozycje scenariuszy zajęć w zakresie dramy i wychowania komunikacyjnego.

Bezpośrednie korzyści dla nauczycieli i szkół:

- **Wzbogacenie wiedzy i umiejętności nauczycieli.**
- **Podniesieni poziomu pracy z uczniami poprzez stosowanie metod aktywizujących.**
- **Wymiana doświadczeń wśród nauczycieli.**
- **Wzrost świadomości i potrzeby doskonalenia się.**

Wykład dla nauczycieli w Bibliotece Narodowej w Warszawie,
na temat „Ocena i wybór podręcznika”.

W wykładzie uczestniczył
prof. dr hab. Czesław Kupisiewicz.

